

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 september 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (RP 115/2014 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Aku-Petteri Korhonen och konsultativ tjänsteman Pekka Sandholm, jord- och skogsbruksministeriet
- jurist Hanna Brotherus, Livsmedelssäkerhetsverket Evira.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- justitieministeriet
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Finlands dagligvaruhandel rf.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det ändringar i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter. Lagen tillämpas vid genomförande av marknadsordningen för jordbruksprodukter enligt Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik.

De föreslagna ändringarna i lagen följer av ändringar i Europeiska unionens lagstiftning. Ändringarna omfattar uppdatering av hänvisningar och preciseringar i fråga om sättet att be-

räkna räntan vid återkrav, den nedre gränsen för beloppet av en säkerhet som ska förverkas och förutsättningarna för beviljande av stöd för privat lagring. Ändringarna är i huvudsak tekniska till karaktären.

Dessutom föreslås det bestämmelser om avgifter för statliga myndigheters kontroller som hänförs till handelsnormerna för jordbruksprodukter.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker

lagförslaget, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

En reform av kommissionens förordningar som preciserar marknadsordningsförordningen och den horisontella förordningen inleddes i EU 2014. Samtidigt görs de ändringar som beror på Lissabonfördraget och som innebär att det regelverk som tidigare har baserat sig på kommissionens förordningar i fortsättningen delas upp i kommissionens delegerade förordningar och genomförandeförordningar. Därför föreslås korrigeringar i lagens hänvisningar.

Statliga myndigheters kontroller av handelsnormerna

Vid utfrågningen av sakkunniga i samband med en tidigare ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (JsUB 21/2013 rd — RP 145/2013 rd, L 1194/2013) aktualiserades behovet att ta ut avgifter för kontroller av handelsnormerna. Då togs inga särskilda bestämmelser om avgifter för myndighetsprestationer med i lagen, utan den allmänna lagstiftningen har tillämpats i fråga om avgifter. Nu föreslås lagen bli kompletterad med ett nytt 2 mom. i 58 f §. Enligt det ska statliga myndigheters kontroller av handelsnormerna vara avgiftsbelagda, om kontrollerna ingår i en tillsynsplan som avses i 48 § i livsmedelslagen. Bestämmelsen om avgift ska således tillämpas på de kontroller av att handelsnormerna iakttas som ingår i myndighetens tillsynsplan och som inte hör till tillämpningsområdet för lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), som gäller som allmän lag. Enligt utredning till utskottet lämpar sig momentet i praktiken främst för Livsmedelssäkerhetsverkets kontroller av handelsnormerna för produkter inom fjäderfäkötssektorn (i synnerhet på större slakterier för fjäderfäkött) och frukt- och grönsaksbranschen (detaljhandel, parthandel, packerier och försäljningsplatser utomhus), vilka ingår i verkets kontrollplan.

Av propositionen framgår det att lagen om grunderna för avgifter till staten omfattar åtminstone åtgärder som grundar sig på ansökningar och anmälningar, t.ex. beslut, tillstånd och intyg, import och export, system baserade på frivillighet, t.ex. frivilliga system för märkning av produkter, och uppföljande kontroller, in-

spektioner och granskningar om man måste utföra dem på nytt för att försäkra sig om att de upptäckta bristerna har rättats till. Däremot har det varit oklart om lagen om grunderna för avgifter till staten är tillämplig på sådana kontroller av att handelsnormerna iakttas som görs utan en ansökan eller någon annan åtgärd riktad till myndigheterna från den aktör som kontrollen gäller. För att undvika oklarhet och tillgodose likabehandlingsaspekten anser utskottet det således motiverat att avgifterna också för dessa kontroller regleras separat i 58 f § 2 mom. i lagförslaget. Utskottet vill betona att kontrollbesöket bör omfatta flera kontroller om det låter sig göras med hänsyn till kontrollbesökets karaktär; så har t.ex. också annan livsmedelstillsyn nu utövats i samband med kontroller av vattenhalten i fjäderfäkött.

Utskottet konstaterar att i fråga om avgifter för kommunernas kontroller av handelsnormerna är ett lagstiftningsprojekt om avgifter inom miljö- och hälsoskyddet aktuellt vid social- och hälsovårdsministeriet. Propositionen har ännu inte lämnats till riksdagen.

Återkrav

EU:s lagstiftning om återkrav av stöd som hänförs sig till marknadsordningen är i princip direkt tillämplig lagstiftning. Den förutsätter att medlemsstaterna ska föreskriva att det får gå högst 60 dagar innan ränta börjar tas ut. När det således handlar om en dröjsmålsränta bör bestämmelsen om räntenivå ersättas med en hänvisning till 4 § 1 mom. om dröjsmålsränta i räntelagen (633/1982). Utskottet anser att ändringarna i 76 § i lagförslaget är klagörande och behövliga. Ändringen gynnar aktörerna och den föreslagna ändringen motsvarar också 32 § i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013).

Övriga synpunkter

EU-lagstiftningen har ändrats på så sätt att det för att stöd för privat lagring av smör ska kunna beviljas inte längre krävs att tillverkaren har fått ett särskilt godkännande för detta ändamål. Därför föreslås detta krav bli struket i 30 § i lagför-

slaget. Förslaget är relevant enligt utskottets mening.

Enligt EU-lagstiftningen får den behöriga myndigheten avstå från förverkandet av ett belopp på mindre än 100 euro. Det kan anses motiverat att låta bli att förverka en säkerhet när det handlar om små summor eftersom det administrativa arbete som det medför att förverka säkerheter på mycket små summor har ansetts vara alltför stort i förhållande till beloppet i fråga. Inom den direkt tillämpliga EU-lagstiftning som gäller ställande av säkerheter vid import och export är denna gräns redan 100 euro. Utskottet anser det motiverat att också i 48 § 2 mom. ändra gränsen till 100 euro.

Trots att de ändringar som gäller lagring av smör och beloppet på förverkad säkerhet inte i sig kan anses vara stora eller ekonomiskt betydande, anser utskottet det ändå nödvändigt att onödig byråkrati rensas bort närhelst det är möjligt.

Utskottet finner det också behövt att rättsläget förtydligas genom en bestämmelse om attesterande organ i lagens 91 a §, eftersom lagen om en marknadsordning inte har innehållit något sådant omnämnande.

I 47 § 2 mom. i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter föreskrivs om godkännande av borgensman. Momentet innehåller en hänvisning till den upphävda kreditinstitutslagen (121/2007). Därför finner utskottet det behövt att ändra hänvisningen så att den gäller den nya kreditinstitutslagen (610/2014). Utskottet konstaterar att den föreslagna ändringen är lagteknisk.

Detaljmotivering

Ingressen. Utskottet föreslår nedan att 47 § ändras i sin helhet, vilket måste beaktas i ingressen.

47 §. Paragrafens 2 mom. gäller godkännande av borgensman. Det innehåller en hänvisning till den upphävda kreditinstitutslagen (121/2007). Utskottet föreslår att hänvisningarna till den upphävda kreditinstitutslagen ändras till hänvisningar till den gällande kreditinstitutslagen (610/2014). Ändringen är lagteknisk.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter (999/2012) 30 § 1 mom.,
ändras 3 § 6, 20, 21 och 23 punkten, 47 §, 48 § 2 mom., 52 § 1 mom., rubriken för 58 f §, 60 § 1 mom. och 76 § 1 och 4 mom.,
 av dem 3 § 6, 20, 21 och 23 punkten, 52 § 1 mom., rubriken för 58 f § och 60 § 1 mom. sådana de lyder i lag 1194/2013, samt
fogas till 58 f §, sådan den lyder i lag 1194/2013, ett nytt 2 mom. och till lagen en ny 91 a § som följer:

47 §

*Säkerhetens form, godkännande av borgensman
och ställande av säkerhet*

(1 mom. som i RP)

Landsbygdsverket beslutar på ansökan av borgensmannen om beviljande av godkännande. En förutsättning för godkännande är att borgensmannen är ett kreditinstitut enligt 1 kap. 7 § 1 mom. i kreditinstitutslagen (610/2014), ett utländskt kreditinstitut enligt 7 § 2 mom. i den la-

gen eller utländskt EES-kreditinstitut enligt 7 § 3 mom. i den lagen, eller ett skadeförsäkringsbolag enligt försäkringsbolagslagen (521/2008). Godkännandet gäller tills vidare.

(3 mom. som i RP)

48, 52, 58 f, 60, 76 och 91 a §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 16 oktober 2014

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Anne Kalmari /cent
Jukka Kopra /saml
Timo V. Korhonen /cent

Jari Myllykoski /vänst
Mats Nylund /sv
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd
ers. Eero Suutari /saml.

Sekreterare var

riksdagssekreterare Antti Linna.

RESERVATION

Motivering

Det aktuella förslaget till ändring av lagen om en marknadsordning för jordbruksprodukter medför avgifter för kontroller som utförs utan att den aktör som ska kontrolleras har ansökt om det eller annars vänt sig till myndigheterna. Det är farligt att vi förser en ökande myndighetskontroll med en betalningsautomat som företagarna ansvarar för. Kontrollerna kan vara riskbaserade och förnuftiga endast om den som kontrollerar också har ett kostnadsansvar. Även i EU:s beslutsfattande är vi på väg mot att små aktörer inte ska avkrävas avgift.

De nya avgifterna drygar ut statens kassa med uppskattningsvis knappa 20 000 euro. Men de har betydelse för företagen. Beloppet på motsvarande avgifter har varit ca 116 euro. Detta tillsammans med andra myndighetskrav och kontrollavgifter försvagar fortsättningsvis lönsamheten för små aktörer, t.ex. grönsaksförsäljare.

Det går stick i stäv med målen att främja närproducerade livsmedel. Dessutom är lagstiftningen en spelöppning för att möjliggöra byråkrati och kontroll också i andra områden.

Den ökade kontrollen illustreras också av Eviras utlåtande: "Evira konstaterar att t.ex. 2013 genomfördes mindre än 50 procent av de kommunala kontrollplanerna för livsmedel. Evira anser att det vore ytterst viktigt att åtgärder för att öka procenten genomförda kontrollplaner planeras i samband med att lagstiftningen utvecklas i en riktning som möjliggör årliga kontrollavgifter."

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslaget enligt betänkandet men stryker 58 §.

Helsingfors den 16 oktober 2014

Lasse Hautala /cent
Anne Kalmari /cent
Timo V. Korhonen /cent

Lauri Heikkilä /saf
Reijo Hongisto /saf